

**ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBOS
NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2026-05-12 Nr. TP-6

Vilnius

Posėdis įvyko 2026 m. gegužės 12 d. 14 val. e. ryšio priemonėmis, nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkas – Virginijus Jocys.

Posėdžio sekretorė – Laura Stankevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKG, Taryba) pirmininkas Virginijus Jocys, EKG nariai – dr. Lijana Birškytė-Klimienė, Rūta Čėsniėnė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobėlienė, Vilma Griškevičienė, Vaida Kasparavičienė, Angelė Kavaliauskienė, Greta Kėvelaitienė, dr. Lina Leparskienė, prof. dr. Lina Petrošienė, Milda Petkevičienė-Dečkuvienė, doc. dr. Dalia Senvaitytė, dr. Žilvytis Šaknys, Gita Šapranauskaitė, doc. dr. Dalia Urbanavičienė, Asta Valiukevičienė, Rima Vasaitienė, Gailė Vanagienė, prof. habil. dr. Daiva Vyčiniėnė; EKG specialistai – Violeta Dubnikienė, dr. Jolita Eidikonienė, Valia Skrodenienė, Valdas Voveris, Vilma Žukauskienė, Rimantė Galinienė, Gintaras Skamaročius; Dzūkijos (Dainavos) regiono pirmininkas Marius Galinis; posėdžio svečiai: Stanislav Bajurin (Lietuvos etnosporto komiteto prezidentas), dr. Jurgita Venckienė (Lietuvių kalbos instituto vyresnioji mokslo darbuotoja).

Posėdžio kvorumas yra. Posėdžio įrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos komisijos nario teikimo.
1. Dėl tradicinės žvejybos nuostatų pakeitimo siūlymų.
2. Dėl etnologijos ir folkloristikos gražinimo į Studijų kryptių sąrašą darbų sekos.
3. Dėl Tautinių žaidimų metų 2028-aisiais metais paskelbimo.
4. Dėl Knygnešystės metų įgyvendinimo 2027-aisiais metais veiksmų plano projekto.
5. Dėl Regioninių tarybų narių patvirtinimo.
6. Kiti klausimai.

Posėdžio pradžioje EKG pirmininkas Virginijus Jocys pasiūlė iš darbotvarkės išbraukti klausimą dėl tradicinės žvejybos nuostatų pakeitimo siūlymo, kadangi klausimas buvo svarstytas darbo grupėje ir liko redakcinio pobūdžio pastabų. Pasiūlymui pritarta. Taip pat buvo pasiūlyta pakeisti likusių klausimų seką: antru klausimu svarstyti klausimą dėl etnologijos ir folkloristikos gražinimo į Studijų

krypčių sąrašą darbų sekos; trečiu klausimu – dėl Tautinių žaidimų metų 2028-aisiais metais paskelbimo; ketvirtu – dėl Knygnešystės metų įgyvendinimo 2027-aisiais metais veiksmų plano projekto; penktu – dėl Regioninių tarybų narių tvirtinimo; šeštu – dėl Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso vertinimo komisijų patvirtinimo; septintu – dėl Mažosios Lietuvos regiono metų mokytojo – etnokultūros puoselėtojo vardo suteikimo nuostatų pakeitimo.

Dalia Urbanavičienė pasiūlė vietoj klausimo dėl etnologijos ir folkloristikos studijų krypčių gražinimo įtraukti klausimą dėl lituanistikos sampratos apibrėžimų svarstymo. Ji argumentavo, kad Seimo darbo grupė, nagrinėjanti lituanistikos prioriteto įtvirtinimą teisės aktuose, laukia Etninės kultūros globos tarybos nuomonės dėl pateiktų lituanistikos apibrėžimų variantų.

Virginijus Jocys pažymėjo, kad klausimas yra svarbus, tačiau dar nėra visiškai išdiskutuotas, pakankamai parengtas svarstymui Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos darbo grupėje, todėl pasiūlė jį aptarti prie kitų klausimų, jei liks laiko.

Po diskusijos nutarta palikti pasiūlytą darbotvarkės struktūrą, o klausimą dėl lituanistikos apibrėžimų svarstymo įtraukti prie kitų klausimų. Darbotvarkė su papildymu patvirtinta bendru sutarimu.

1. SVARSTYTA. Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos komisijos nario teikimas.

Dalia Urbanavičienė atkreipė dėmesį į Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos nuostatų 9 punktą, kad kandidatus į Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos komisiją (toliau – Premijos komisija) turi siūlyti Lietuvos mastu veikiančios nevyriausybinės organizacijos etninės kultūros srityje. Ji suabejojo dėl kai kurių kandidatų atitikties šiam kriterijui, ypač dėl Trakų krašto tradicinių amatų centro asociacijos ir kai kurių regioninių organizacijų statuso.

Daiva Vyčnienė pažymėjo, kad diskusija pernelyg užsitęsė ties formalumais, nors kandidatų tinkamumas turėtų būti vertinamas svarstymo metu. Ji pabrėžė, kad svarbu ne tik juridinis statusas, bet ir reali kandidato veikla bei žinomumas etninės kultūros srityje.

Ona Droblienė išreiškė nuomonę, kad jei regioninių tarybų siūlomi kandidatai iš anksto būtų laikomi netinkamais dėl regioninio veikimo pobūdžio, tuomet regioninių tarybų teikimo procedūra netektų prasmės.

Asta Valiukevičienė pažymėjo, kad kai kurios organizacijos, nors ir veikiančios regioniniu principu, faktiškai yra nacionalinių organizacijų padaliniai ir dalyvauja bendroje nacionalinėje struktūroje, todėl kandidatų nuo šių organizacijų atitiktis nuostatomis gali būti vertinama plačiau.

Rimantė Galinienė paaiškino, kad Trakų krašto asociacija, teikdama kandidatę, vadovavosi organizacijos nuostatais ir siekė pasiūlyti aktyviai veikiančią bei patikimą kandidatę.

Po diskusijos nuspręsta į slaptą balsavimą įtraukti keturias kandidatūras į Premijos komisiją: Birutę Poškienę, Birutę Račkaitienę, Liną Vilienę ir Lijaną Šarkaitę-Vilumą.

Balsavimas vyko slaptu būdu elektroninėje platformoje. Balsuota: už Birutę Poškienę – 5 balsai; už Birutę Račkaitienę – 3 balsai; už Liną Vilienę – 4 balsai; už Lijaną Šarkaitę-Vilumą – 7 balsai.

Kalbėjo: Virginijus Jocys, Dalia Urbanavičienė, Dalia Senvaitytė, Milda Petkevičienė-Dečkuvienė, Asta Valiukevičienė, Daiva Vyčinienė, Ona Drobelenė, Gita Šapranauskaitė, Vaida Kasparavičienė, Lina Leparaskienė, Rūta Čėsnienė, Žilvytis Šaknys, Rima Vasaitienė, Lijana Birškytė-Klimienė, Vilma Griškevičienė, Rimantė Galinienė.

NUTARTA. 1. Pripažinti tinkamomis svarstyti keturias kandidatūras į Premijos komisiją: Birutės Poškienės (Lietuvos tautodailininkų sąjunga), Birutės Račkaitienės (Lietuvos tautodailininkų sąjunga Kauno bendrija), Linos Vilienės (Aukštaičių kultūros draugija), Lijanos Šarkaitės-Vilumos (Lietuvių etninės kultūros draugija). 2. Atsižvelgiant į slaptą balsavimo rezultatus, pateikti Lijanos Šarkaitės-Vilumos kandidatūrą į Premijos komisiją.

2. SVARSTYTA. Etnologijos ir folkloristikos gražinimo į Studijų krypčių sąrašą darbų seka.

Virginijus Jocys priminė ankstesnius veiksmus ir Seime vykstančius svarstymus. Jis pabrėžė specialistų rengimo svarbą muziejams, bibliotekoms, kultūros centrams bei poreikį ieškoti įvairių sprendimų modelių.

Dalia Senvaitytė atkreipė dėmesį, kad svarbiausia problema yra ne pats studijų krypties pavadinimas, o stabilus ir nuo studentų skaičiaus nepriklausantis finansavimo modelis. Ji siūlė siekti tikslinio fiksuoto finansavimo lietuvių etninės kultūros specialistų rengimo programoms.

Daiva Vyčinienė pritarė tikslinio finansavimo idėjai ir pažymėjo, kad mažos etnologijos krypties studentų grupės negali konkuruoti rinkos sąlygomis. Ji taip pat išreiškė abejonę dėl pernelyg plačių studijų programų jungimo, nes tokiu atveju etnologijos ir etnomuzikologijos turinys gali būti išstumtas kitų disciplinų.

Dalia Urbanavičienė pabrėžė, kad etnologijos studijų kryptis yra tiesiogiai susijusi su etnologijos mokslo kryptimi, todėl studijų krypties pavadinimo *etnologija* atsisakyti nereikėtų. Ji atkreipė dėmesį į Seime svarstomą lituanistikos prioriteto įtvirtinimo teisės aktuose klausimą bei būtinybę siekti prioritетinės studijų krypties statuso. Taip pat pažymėjo universitetų autonomijos principą, kad niekas negali nurodyti universitetams, kokias studijų programas jie turi įgyvendinti, todėl pabrėžė būtinybę sprendimus įtvirtinti įstatymų lygmeniu.

Asta Valiukevičienė pasiūlė taip pat svarstyti ir alternatyvius specialistų rengimo modelius, panašius į pedagogų perkvalifikavimo sistemas (pvz., programa „Renkuosi mokytį“), leidžiančias įgyti reikiamą kvalifikaciją kitais, paprastesniais būdais.

Žilvytis Šaknys pasisakė už etnologijos studijų krypties pavadinimo išlaikymą ir nepritarė jos išskaidymui į bendras kultūros studijas. Jis taip pat įspėjo, kad pedagogikos ar kitų kryptių dominavimas gali sumažinti etninės kultūros studijų apimtį.

Gita Šapranauskaitė pažymėjo, kad svarbu numatyti kelis galimus specialistų rengimo variantus. Ji siūlė svarstyti specializacijų, išlyginamųjų studijų ir neformaliojo mokymo formas bei išskyrė antropologijos ir etninės kultūros pagrindų svarbą įvairiose humanitarinių studijų programose.

Lina Petrošienė palaikė etnologijos studijų krypties savarankiškumo išlaikymą ir pabrėžė, kad liuanistikos prioriteto svarstymas yra tinkamas metas stiprinti lietuvių etnologijos ir folkloristikos studijų statusą. Ji pažymėjo, kad jungimas su pedagogikos studijomis mažintų specialybės turinio apimtį.

Virginijus Jocys apibendrino diskusiją ir pasiūlė tęsti darbą ieškant įvairių sprendimo variantų, rengiant tiek pagrindinius, tiek alternatyvius modelius.

Kalbėjo: Virginijus Jocys, Dalia Urbanavičienė, Daiva Vyčinienė, Dalia Senvaitytė, Asta Valiukevičienė, Žilvytis Šaknys, Gita Šapranauskaitė, Lina Petrošienė.

NUTARTA (bendru sutarimu): Pavesti Švietimo ir mokslo grupėje Virginijui Jociui, Daliai Urbanavičienei, Žilvyčiui Šakniui, Daliai Senvaitytei, Linai Petrošienei, Daivai Vyčinienei, Gitai Šapranauskaitei, Astai Valiukevičienei toliau nagrinėti etnologijos ir folkloristikos studijų tęstinumo, finansavimo ir specialistų rengimo klausimus bei rengti siūlymus dėl galimų sprendimų modelių.

3. SVARSTYTA. Tautinių žaidimų metų 2028-aisiais metais paskelbimas.

Virginijus Jocys pristatė klausimą dėl Tautinių žaidimų metų paskelbimo 2028-aisiais metais ir pakvietė aptarti galimą nutarimo projektą, partnerių įtraukimą bei veiksmų kryptis.

Dalia Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad dar nėra gautas Druskininkų savivaldybės atsakymas dėl partnerystės, todėl siūlė neskubėti priimti galutinio nutarimo ir pirmiausia sulaukti partnerių pozicijos.

Virginijus Jocys paaiškino, kad jau vyko pokalbiai su Lietuvos savivaldybių asociacija ir Druskininkų savivaldybe, kurios išreiškė norą prisijungti prie iniciatyvos. Jis pažymėjo, kad partnerių ratas galėtų būti plečiamas, įtraukiant papildomas organizacijas ir institucijas, tarp jų – švietimo įstaigas bei Lietuvos šaulių sąjungą.

Stanislav Bajurin pristatė Lietuvos etnosporto komiteto veiklą ir planus, susijusius su tautinių žaidimų sklaida. Jis informavo apie organizuojamas etnožaidynes, pedagogų mokymus, tarptautinį bendradarbiavimą bei augantį dalyvių ir švietimo įstaigų įsitraukimą. Taip pat pažymėjo, kad ieškoma finansavimo galimybių per „Erasmus+“ projektus ir kad 2028-aisiais metais būtų galima organizuoti platesnio masto renginius bei edukacines programas.

Dalia Urbanavičienė pasiūlė platesnį tautinių žaidimų sampratos traktavimą. Ji atkreipė dėmesį, kad nutarimo projekte pernelyg akcentuojami sportiniai ir fizinio aktyvumo aspektai, o tautiniai žaidimai apima ir vaikų žaidimus, stalo žaidimus, bendravimo formas bei įvairias žaidybines tradicijas nuo vaikystės iki senatvės. Taip pat siūlė patikslinti ir pagedaguoti nutarimo tekstą kalbiniu bei struktūriniu požiūriu.

Virginijus Jocys pasiūlė pritarti nutarimo projektui bendruoju sutarimu, atlikus redakcinius patikslinimus ir sulaukus papildomų partnerių atsakymų.

Kalbėjo: Virginijus Jocys, Dalia Urbanavičienė, Stanislav Bajurin.

NUTARTA (bendru sutarimu). Nutarta po redakcinių pataisymų išsiųsti atnaujintą nutarimo projektą Etninės kultūros globos tarybos nariams bei tęsti bendradarbiavimą su partneriais – Lietuvos etnosporto komitetu, Lietuvos savivaldybių asociacija, Druskininkų savivaldybe, Lietuvos šaulių sąjunga, švietimo ir kultūros institucijomis.

4. SVARSTYTA. Knygnešystės metų įgyvendinimo 2027-aisiais metais veiksmų plano projektas.

Dalia Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad Knygnešystės metų įgyvendinimo 2027-aisiais metais veiksmų plano (toliau – Planas) projekte nėra įtraukta į Pagrindinių renginių skyrių jokių svarbių renginių, nors paprastai būdavo tokiaame skyriuje pačios EKGKT ar partnerių rengiami atmintinų metų atidarymo ir uždarymo renginiai, svarbios konferencijos ir pan. Reikėtų su partneriais pasitarti dėl tokių renginių organizavimo galimybių, gal Seime ar kitur. Ji pasiūlė kreiptis į UNESCO Lietuvos nacionalinę komisiją kviečiant įsitraukti į Planą, kadangi UNESCO yra pripažinusi knygnešystę unikaliu reiškiniu. Taip pat ji atkreipė dėmesį, kad iš anksto atsiųstose savo pastabose dėl Plano projekto pažymėjo, kad kai kurios priemonės priskirtos ne tam skyriui.

Kalbėjo: Virginijus Jocys, Dalia Urbanavičienė, Vilma Žukauskienė,

NUTARTA (bendru sutarimu). 1. Pritarti Knygnešystės metų įgyvendinimo 2027 metais veiksmų planui, patikslinant pagal posėdyje Tarybos narių pateiktas pastabas. 2. Kreiptis į UNESCO Lietuvos nacionalinę komisiją dėl galimo bendradarbiavimo.

5. SVARSTYTA. Regioninių tarybų narių tvirtinimas.

Kalbėjo: Virginijus Jocys.

NUTARTA (bendru sutarimu). 1. Į Mažosios Lietuvos etninės kultūros globos tarybos sąrašą įtraukti Klaipėdos miesto savivaldybės deleguotą atstovę Jūratę Černiauskiene (Klaipėdos miesto savivaldybės mero patarėją) – vietoj Kristinos Štaupaitės (Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus patarėjos). 2. Į Mažosios Lietuvos etninės kultūros globos tarybos sąrašą įtraukti Kuršių nerijos nacionalinio parko direktijos deleguotą Kamilę Rožę Levulę (Kuršių

nerijos nacionalinio parko direkcijos Kraštovaizdžio apsaugos skyriaus specialistę UNESCO klausimams) – vietoj Justės Zavišaitės (Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcijos Kraštovaizdžio apsaugos skyriaus specialistės UNESCO klausimams). 3. Į Mažosios Lietuvos etninės kultūros globos tarybos sąrašą įtraukti Pagėgių savivaldybės kultūros centro deleguotą Giedrę Diksienę (Pagėgių savivaldybės kultūros centro direktoriaus pavaduotoją) – vietoj Svetlanos Jašinskienės (Pagėgių savivaldybės kultūros centro direktorės).

6. SVARSTYTA. Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso vertinimo komisijų patvirtinimas.

Virginijus Jocys pristatė klausimą dėl Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso regioninių vertinimo komisijų sudarymo ir trumpai priminė konkurso eigą bei paraiškų pateikimo rezultatus. Jis pažymėjo, kad konkurso paraiškų teikimas vyko iki balandžio 30 d., o didelė dalis paraiškų buvo pateikta paskutinę dieną.

Violeta Dubnikienė informavo, kad iš viso gauta 20 paraiškų. Regioninės komisijos jau yra patvirtintos EKG T pirmininko įsakymu, todėl tarybos nariai šiuo klausimu tik supažindinami su sudarytomis komisijomis.

Milda Petkevičienė-Dečkuvienė atkreipė dėmesį į netiksliai dokumente įrašytą savo pavardę ir paprašė ją ištaisyti.

Kalbėjo: Virginijus Jocys, Dalia Urbanavičienė, Violeta Dubnikienė, Milda Petkevičienė-Dečkuvienė.

NUTARTA (bendru sutarimu): Pritarti Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso vertinimo regioninių komisijų sudėčiai.

7. SVARSTYTA. Mažosios Lietuvos regiono metų mokytojo – etnokultūros puoselėtojo vardo suteikimo nuostatų pakeitimas.

Kalbėjo: Virginijus Jocys.

NUTARTA (bendru sutarimu). Pritarti EKG T 2024 m. gegužės 14 d. nutarimo Nr. TN-15 „Dėl etnografinio Mažosios Lietuvos regiono metų mokytojo – etnokultūros puoselėtojo vardo suteikimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimui teikti kandidatą einamaisiais metais nuo gegužės 1 d. iki liepos 1 d. – vietoj laikotarpio nuo birželio 1 d. iki liepos 1 d.

8. SVARSTYTA. Siūlymai Seimo sudarytai darbo grupei „Dėl lituanistikos prioriteto įtvirtinimo teisės aktuose“.

Virginijus Jocys pristatė klausimą dėl siūlymų Seimo darbo grupei, susijusių su lituanistikos prioriteto įtvirtinimu teisės aktuose. Seimo darbo grupėje svarstomas lituanistikos sąvokos apibrėžimo tikslinimas, kuris vėliau būtų taikomas kaip bazinis apibrėžimas Mokslo ir studijų įstatyme bei kitose susijusiose teisės aktų srityse.

Dalia Urbanavičienė pristatė Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos darbo grupės atliktą darbą ir pažymėjo, kad buvo parengti keli alternatyvūs lituanistikos apibrėžimo variantai, gauti iš skirtingų institucijų, įskaitant Lietuvos kultūros tyrimų institutą, Lietuvių kalbos institutą bei Seimo darbo grupės vadovės Agnės Jakavičiūtės-Miliauskienės ir darbo grupės narės Dalios Urbanavičienės. Siekiama suformuoti bendrą bazinį apibrėžimą, kuris apimtų lietuvių tautą, kalbą, istoriją, kultūrą, meną, filosofiją, kraštotyra bei kitus lietuviškos tapatybės elementus. Vyksta diskusija, ar apibrėžimas turėtų apsiriboti humanitariniais mokslais, ar apimti ir platesnes tarpdisciplinines sritis, jeigu jų objektas susijęs su lietuviškos tapatybės tyrimu ir puoselėjimu.

Dalia Senvaitytė atkreipė dėmesį, kad tarp pateiktų siūlymų vertingiausias būtų toks apibrėžimas, kuris aiškiai įtvirtina mokslo ir studijų sritį, tačiau papildomai turėtų būti įtraukti istorijos ir kraštotyros aspektai.

Dalia Urbanavičienė pasiūlė būsimame EKG T Švietimo ir mokslo grupės posėdyje sujungti etnologijos, folkloristikos ir lituanistikos klausimų svarstymą, siekiant darbo grupėje suderinti galutinę apibrėžimo formuluotę ir paspartinti sprendimo priėmimą.

Virginijus Jocys pritarė siūlymui siekti vieningo apibrėžimo ir pažymėjo, kad galutinį variantą būtų tikslinga išgryninti darbo grupėje, vėliau pateikiant Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos darbo grupei kaip suderintą poziciją.

Kalbėjo: Virginijus Jocys, Dalia Urbanavičienė, Dalia Senvaitytė.

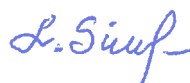
NUTARTA (bendru sutarimu). 1. Pavesti Švietimo ir mokslo darbo grupei, įvertinus pateiktus keturis lituanistikos sąvokos apibrėžimo variantus, parengti suderintą, vieningą siūlymą dėl lituanistikos apibrėžimo. 2. Parengtą ir darbo grupėje suderintą siūlymą pateikti Seimo darbo grupei svarstymui, supažindinus EKG T narius su siūlymu.

Posėdžio pirmininkas

Virginijus Jocys

Posėdžio sekretorė

Laura Stankevičienė